

A szegedi kisipar és a háború.

(Saját tudósítónktól.) Szegeden több ezer kisiparos van. A háboru kitörése és hosszantartása természetesen eltolódásokat okozott az ő helyzetükben is, amely küzdelmekkel teljes volt már a békes időkben is. *Bózsó János*, az Ipartestület érdekes titkára mond el itt értékes dolgokat arról, hogy mennyiben érintette a szegedi kisipart a háboru, miként lehetett a hadbavonultak családjaiknak és az itthonmaradottaknak kényerrel biztosítani. A titkár ur a következőkben volt szives a szegedi kisipar helyzetét ismertetni: |

A mostani viszonyok között a kisiparnak van a legsúlyosabb helyzete. Azok az ipari ágak, amelyek a háboruval vannak kapcsolatban, némileg egzisztálhatnak még. Sokkal több olyan iparág van azonban, amely semmiféle vonatkozásban nem tudott jutni a háboruval; ezek az iparágak válságos helyzetbe jutottak és a háboru kezdete óta csak tengődnek. Emellett még különösen súlyosan érinti a háboru azokat az iparosokat, akiknek hadba kellett vonulni. Szeged iparosainak *kétharmad része teljesít katonai szolgálatot*. Miután ezek a kisiparosok természetesen nem tudnak maguknak olyan tőkét gyűjteni, amelyből családjuk megélhetne, nagyon sok iparos-család valósággal nyomorog. Ez a legszomorubb képe az ipari viszonyoknak, amelyen minden módon enyhíteni iparkodunk. Szegeden *néhány ezerre megy manapság azoknak a száma, akiket a miniszterelnök által utalványozott összegekből a kereskedelmi és iparkamara támogat.*

Ha nézzük, hogy mely iparágak azok, amelyek a háboru révén fellendüléshez jutottak, kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy számra nézve elenyészően csekélyek azokéhoz képest, amelyek a háboru hátrányát kénytelenek viselni. A fellendült iparok közül először is a bőr- és szűcsipar emlitem, ezenkívül még a kocsigyártó-ipar, a kovács-, bogár- és lakatos-ipar jöhet szóba. Ezek az iparágak abban a szerencsés helyzetben lehetnek, hogy a hadsereg számára dolgoznak. A nagy többség azonban tengődik. A tengődést érzi maga az Ipartestület is. Tagsági díjat a bevonultak nem tudnak fizetni, de gyakran előáll az az eset is, hogy az itthonmaradt iparos se képes kötelezettségének eleget tenni. A hadbavonultak feleségei igyekeztek ugyan a férjük üzemét fenntartani, hogy a visszatérő katonára ismét megtalálja polgári egzisztenciáját, de ez — sajnos, csak nagyon kevés esetben sikerült. Legtöbbször kénytelenek voltak becsúzni és nagy nélkülözésben élni. A hadsegélyeseknek a száma, akiket az Ipartestület véleménye alapján még a kamara is támogat, igen nagy. Egész tevékenységünk majdnem pusztán ebben a ténykedésben merül ki.

A kisipar mostani helyzete azonban nem maradt észrevétlenül. A miniszter felhívta a szegedi ipartestületet is, hogy alakítson alkalmi szövetkezetet és a hadsereg részére szükséges munkálatokból vegye ki a részét. Ebben a dologban az Ipartestület tényleg eljárta. Alakítottunk a szabó-iparosok részére ilyen alkalmi szövetkezetet, továbbá a bőr- és szűcs-iparosok között is. A szabó-iparosok szövetkezetének az a rendeltetése, hogy a hadsereg részére zubbonyt, nadrágot és kabátot állítson elő; a szűcs-iparosok a téli

mellényeket készítik, a Csizma- és Bőriparosok Szövetkezeté pedig a lábbeli-szükséglet egy részét dolgozza fel. A szabó-iparosok részére már a minisztertől *27.000 méter szövettet* kaptunk és a munkálatok folyamatban is vannak. A szűcs-iparosok részére még nem jött meg a munka; a bőr-iparosoknál most van folyamatban az új alakulás.

A szabómunkákra úgy vagyunk berendezkedve, hogy nemcsak azt a 27.000 méter szövettet tudnánk feldolgozni, hanem háromszor-négyszer annyit is.

Azok az iparágak közül, amelyek termelése a háboruval nem hozható kapcsolatba, legtöbbet az építő-ipar szenved. *Egyelőre nincs is kilátás arra, hogy ez az ipar fellendüljön*. Az építő iparosok nagy része be is szüntette iparát. Ezek csak a háboru után léphetnek ismét munkába, mikor majd olyan vidékekre fognak gravitálni, amelyeket a háboru romboló ereje érintett. Nálunk a stagnáció a háboru után sem fog azonnal megszűnni és legfeljebb olyan építkezések lesznek csak, amelyeket a város vagy az állam tesz majd folyamatba.

A kisiparosok érdekében megalakítottuk a múlt évben az Iparosok Fogyasztási Szövetkezetét. Itt az volt az cél, hogy az iparo-

sok a maximális árnál semmi esetre sem magasabb áron jussanak a fontos élelmicikkekhez. Épen ezért a szövetkezet lisztet, főzelékféléket, zsirt és húst árult. Hogy milyen eredményt értünk el, azt leginkább mutatja, hogy mikor a város 7 korona 40 fillérre maximalta a zsirt, akkor mi *6-60-ért* árusítottuk és még mindig nem fizettünk rá. Az iparos közönségnek módot bírtunk nyújtani arra, hogy az élelmezését olcsóbbá tegye; sertéseket is hizlaltunk és részlegy formájában mindenki jegyezhetett a sertésre. A lefizetés apró részletekben történt és amikor a részleteket befejezték, akkor a hizott sertés kilóját 3-80-as árban megkapták, a 4-70-es maximális árral szemben. Nyolcvan darab sertésünk meg is maradt, amelyeket 10—12 ezer korona haszon mellett adtuk el. Most pedig 442 darab sertést hizlaltunk. Bevásároltunk néhány vagon burgonyát és vöröshagymát is, amiből most is árusítunk. A köz-élelmezést tehát sokkal sikeresebben oldottuk meg, mint a város. Nem kell attól rettegniünk, hogy meginterpellálnak bennünket azért, hogy a pénzt mire költöttük, mert nálunk ilyen gazdálkodás nem volt.

Fáradtságot és munkát senki sem kímél, hogy a kisiparosok nehéz helyzetén a mostani válságos időben segítve legyen.

Vita a nagybankokról.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 4.

(Tudósítónk telefonjelentése.) A képviselőház pénteki ülésén Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg. Az elnök bejelentette, hogy *három sürgős interpellációt* jegyeztek be és pedig

Gróf *Eszterházy* Móric bizonyos hadianyagok előállításánál a munkabérek,

Pető Sándor az óbudai propeller-szerencsétlenség és

Ostffy Lajos a hadifogoly táborok ügyében.

A miniszterelnöki előterjesztések során *Ottlyk* István a kormány mulasztásairól beszélt. A gazdától — mondta — tulságosan nagymennyiségű kukoricát rekviráltak, ez a zsirdrágaság oka. Az élelmiszerdrágaság a spekulációt idézi elő, az ipar jobban ki tudja használni a konjunkturákat, mint a földművelés.

Ezután *Sándor* Pál szólalt fel, akinek beszédét *Rakovszky* István, *Huszár* Károly és *Förster* Aurél közbeszólásaikkal többször megzavarták. *Sándor* Pál a nagybankokat vette védelmébe. Bizonyos, — mondja, — hogy az arisztokratáknak nagy befolyásuk van a bankoknál, de nem hiszi, hogy az arisztokraták az ő történelmi nevéket erkölcstelen üzelmekre és visszaélésekre odaadnák. Azt fejtegeti, hogy ezeknek a történelmi neveknek a viselői, bár szoros nekszusban vannak a nagybankokkal, szívesen visszafizetnék a tantiemeket, ha arról lenne szó, hogy a nagybankokkal együtt a közönség érdekeit eljártssák.

Rakovszky István *Sándor* Pál burkolt gyanúsításait visszautasítja. A felszólaló — ugymond — a történelmi nevek viselője és az arisztokratákra való célzással valószínűleg azt akarta leplezni, hogy a hadseregszál-

litók ellen folyamatba tett bűnügyekben oly emberek szerepeltek, akiknek 90%-a a *Sándor* Pál felekezetéhez tartozik.

Gróf *Tisza* István miniszterelnök sajnálja, hogy a vita ide terelődött és hogy a képviselőházban ilyen kérdéseket feszegetnek. Helyteleníti *Sándor* és *Rakovszky* felszólalását. A nagybankokat — jelentette ki a miniszterelnök — jogtalanul támadták és támadják, mert a nagybankok a hazafias kötelességekből kivesszik a részüket. Felszólítja *Rakovszkyt*, indokolja meg, hogy a kormány férfiak közül kiket vádolt meg, amikor azt mondotta, hogy: „A kormányférfiak és politikusok bölcsője a bankokban van.”

Huszár Károly (közbeikt): *Lukács* László!

Gróf *Tisza* István miniszterelnök: A jelenlegi kormányt nem érheti semmiféle vád. Báró *Harkányi* János nagy áldozatot hozott, amidőn a miniszteri tárca elvállalásával a bankokkal minden nekszust megszüntetett. A kormány üldözi az uzsorást és minden föltehető eszközzel küzd, hogy a drágaságot eliminiálja. A kormány tehát e tekintetben sem vádolható mulasztással.

Rakovszky István kijelenti, hogy ő nem akart a kormányon levők közül senkit sem támadni, csak kifogásolja, hogy a bankok mostani magatartása látszólag a kormány támogatásával találkozik.

Ezután a vitát félbeszakították és délután 3 órakor az interpellációkra tértek át.

Elsőnek *Eszterházy* Móric terjeszti elő interpellációját a hadifelszerelési cikkek körüli szállításokról. A vállalkozók — mondja — nagy haszonra dolgoznak, míg a rosszul fizetett munkások alig tudnak megélni. — Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek.

Pető Sándor a propeller-szerencsétlenség miatt interpellált. Báró *Harkányi* János kijelentette, hogy a vizsgálat folyamatban